

EOS Bergmann Ida(TEM), Tommila
Miika(UM)

10.04.2019

Asia

Epävirallinen energiaministerikokous Bukarest 2.4.2019

Kokous

Epävirallinen energiaministerikokous 02.04.2019

Energiaministerikokouksessa käsiteltiin neuvoston päätelmiä energiajärjestelmän tulevaisuudesta ja neuvoston seuraavan viisivuotiskauden strategista ohjelmaa. Kokouksen yhteydessä Romania julkisti kestäväää ja älykästä kaasuinfrastruktuuria koskevan poliittisen julistuksen. Suomi allekirjoitti julistuksen. Energiaministerikokouksen jälkeen järjestettiin Itäisen kumppanuuden kokous, jossa keskityttiin maakaasu- ja sähköinfrastrukturiprojekteihin itäisen kumppanuuden maissa.

Epävirallinen energiaministerikokous

Energiajärjestelmän tulevaisuus

Epävirallisen energiaministerikokouksen aiheena oli energiajärjestelmän tulevaisuus, tarkemmin energiajärjestelmän murros ja energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen vuoden 2020 jälkeen. PJ aikoo laatia samasta aiheesta neuvoston päätelmät kesäkuun energianeuvostoon. Ministerikeskustelu käynnisti tämän työn.

PJ oli jakanut kysymyksiä keskustelun taustaksi. Ovatko nykyiset rahoitusvälineet riittäviä vastaamaan energiajärjestelmän murroksen haasteisiin? Mitkä ovat tärkeimmät infrastruktuuria koskevat prioriteetit tulevina vuosina ja miten jäsenvaltiot odottavat hyötyvänsä eri sektoreiden yhdistämisestä? Seuraavaan Euroopan unionin strategiseen ohjelmaan (2019-2024) liittyen, mitkä ovat tärkeimmät toimet energiapolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi?

KOM (komissaari Arias Cañete) kiitti nykyistä ja edellisiä puheenjohtajavaltioita puhtaan energian paketin tuloksellisista neuvotteluista. KOM mainitsi, että uusiutuvan energian osuus EU:ssa nousee 55 %:iin kokonaiskäytöstä vuonna 2030 ja tätä varten monenlaista teknologiaa ja infrastruktuuria tarvitaan lisää. Vety, etenkin uusiutuvista valmistettu, on erittäin lupaava energiamuoto.

Keskustelukierroksen aikana moni maa painotti investointien tärkeyttä energiajärjestelmän murroksessa. Etenkin lisää kaivattiin investointeja energiainfrastruktuuriin, ja Verkkojen Eurooppa – välinettä pidettiin tärkeänä. Infrastrukturihankkeiden lisäksi lisärahoitusta ehdotettiin sijoitettavan mm. energia- ja ilmastokriisin ratkaisemiseen yleisesti, energia- t&k –toimintaan, ja auttamaan fossiilisista energiamuodoista luopumisessa. Rahoituslähteistä mailla oli hieman erilaisia käsityksiä – toiset painottivat julkisen rahoituksen roolia, kun taas toiset FI mukaan lukien pitivät tärkeänä, että suurin osa investoinneista tulisi yksityiseltä sektorilta.

Sektoreiden yhdistäminen tuli esille useammassa puheenvuorossa. Yhdessä puheenvuorossa painotettiin tuuli- ja aurinkovoiman järjestelmäintegraation tärkeyttä. Toisen maan mukaan CHP ja tuulivoima ovat tärkeitä sektoreiden yhdistämiselle. Vetyä tarjottiin yhdeksi ratkaisuksi sektoreiden yhdistämisessä.

Useampi maa kannatti t&k toiminnan edistämistä. FI mainitsi, että pitkän aikavälin ilmastostrategian kannalta keskeistä on kehittää ja ottaa käyttöön vähähiilistä energiateknologiaa. Toisen maan mukaan innovaatiokapasiteettia tulisi lisätä.

Osa maista piti tärkeänä kansalaismielipiteen huomioimisen energiamurroksessa. Eräs maa muun muassa mainitsi tuulivoimaprojektien kohtaavan kansalaisten keskuudessa vastustusta. Toiselle maalle oli tärkeää, ettei energiamurroksen kustannusten tulisi olla kuluttajille liian korkeita.

Digitalisaatiota pidettiin eri puheenvuoroissa strategisesti tärkeänä ja tehokkuushyötyjä mahdollistavana. Yhden maan mukaan sähkömarkkinoiden toimivuutta ja sektoreiden yhdistämistä voidaan helpottaa digitalisaatiolla. Liikennesektorin arvioitiin muutamassa puheenvuorossa vaativan vielä paljon työtä energiamurroksen kannalta. Eräs maa painotti myös erityisesti sähköautojen latausinfrastruktuurin lisäämistarvetta.

Osa maista nosti esiin teknologianeutraalisuuden tärkeyden tulevaisuuden energijärjestelmässä. Toiset maat taas painottivat yksittäisten teknologioiden tai tuotantomuotojen merkitystä. Muun muassa CCS-teknologia, hajautettua tuotanto, maakaasu, merituulivoima, tehokas CHP ja sähkövarastot mainittiin puheenvuoroissa.

Muutaman puheenvuon mukaan hiilelle tulisi asettaa hinta. Eräs maa asettaisi hiilelle päästökaupassa vähimmäishinnan/tonni kun taas toinen ehdotti yleisesti hiilidioksidipäästöjen hinnoittelua.

Eräs maa mainitsi, että valtiontukisäätelyn tulisi olla joustavampaa energiamurroksen mahdollistamiseksi. Toinen maa piti energiamurrosta haasteena toimitusvarmuudelle, ja oli sitä mieltä, ettei koheesiorahoituksen ehtona ei saa olla maan uusiutuvan energian tavoitteen saavuttaminen. Sama maa toivoi myös erityisrahoitusta hiilenkäytön vähentämiseen.

KOM oli arvioinut EU:n energiainfrainvestointitarpeen olevan 177 miljardia vuodessa vuoteen 2030 asti. KOM totesi, että ennen kuin investoidaan lisää energiainfrastruktuuriin, on hyvä arvioida, voisiko energiatehokkuuden lisääminen olla parempi keino. Sektoreiden yhdistämiseen liittyen KOM mainitsi sähkö-kaasu – ja sähkö-lämpö – sektorit ja toisti, että vety on lupaava energiamuoto. KOM korosti energiapolitiikan ja muiden alojen (ilmasto, innovaatiot, liikenne jne.) vuorovaikutusta ja katsoi, että kun päätöksiä tehdään, on tärkeää ottaa kokonaisuus huomioon.

Itäisen kumppanuuden ministerikokous 2.4.2019

Tervetuliaispuheiden jälkeen KOM kertoi itäisen kumppanuuden LNG-verkostosta. KOM mukaan maakaasusta tulee vuonna 2030 merkittävin energialähde sen ohittaessa kivihiilen. EU:n kaasusta 70 % tuodaan kolmansista maista, ja LNG on tärkeä osa EU:n kaasujärjestelmää. KOM tukee itäisen kumppanuuden LNG-verkostoa, ja EU voi sen mukaan edistää LNG:n markkina-asemaa. KOM tulee aloittamaan tutkimuksen LNG:stä itäisen kumppanuuden maissa.

LNG-keskustelun jälkeen itäisen kumppanuuden maiden ja EU-maiden edustajat kertoivat meneillään olevista ja suunnitelluista maakaasu- ja sähköinfrastruktuuriprojekteista itäisen kumppanuuden alueella. Itäisen kumppanuuden maat ja EU-maat painottivat puheenvuoroissaan erinäisten kaasu- ja sähköinfrastruktuurihankkeiden merkitystä itäisen kumppanuuden maiden energialähteiden

monipuolistamiselle. Usea maa mainitsi muun muassa eteläisen kaasukäytävän tärkeyden, minkä lisäksi myös moni muu infrastruktuurihanke mainittiin.

Suomen edustajat
 Riku Huttunen, ylijohtaja, työ- ja elinkeinoministeriö
 Miika Tommila, erityisasiantuntija, Suomen EU-edustusto
 Katja Tuokko, asiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
 Ida Bergmann, EU-avustaja, työ- ja elinkeinoministeriö

Asiakirjat
 -

Liitteet

Viite

Asiasanat	energia, kaasun sisämarkkinat, sähkön sisämarkkinat, itäinen kumppanuus
Hoitaa	TEM, UM
Tiedoksi	ALR, EUE, MMM, OKM, SM, TULLI, VM, VNK, VTV, YM